

ביחזקאל (כ מא מד) וקבצתי אתכם מן הארצות אשר נפוצותם
בם ונקדשתי בכם לעיני הגוים, וידעתם כי אני ה' בעשותי
אתכם למען שמי לא כדרכיכם הרעים וקעלילותיכם הנשחתות
בית ישראל

בס"ד

פרשת שלח – אל תהיה צודק תהיה חכם....

הדרך של משה לרכך את מידת הדין

2/ במדבר *פרשת שלח(פרק יד פסוק יא . טז

(יא) ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא
יאמינו בי בכל האתות אשר עשיתי בקרבם: (יב) אכנו בדבר
ואורשנו ונעשה אתך לגוי גדול ועצום ממנו: (יג) ויאמר משה
אל ה' ושמעו מצרים כי העלית בלחך את העם הזה מקרבם:
(יד) ואמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כי אתה ה' בקרב העם
הזה אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננה עמדם ועמד ענן
אתה הלך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה: (טו) והמתה את
העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך
לאמרו: (טז) מבולתי יכלת ה' להביא את העם הזה אל הארץ
אשר נשבע להם וישחטם במדבר:

3/ במדבר *פרשת שלח(פרק יד פסוק כ

(כ) ויאמר ה' סלחתי כדברך:
רש"י

(כ) כדברך - בשביל מה שאמרת פן יאמרו מבולתי יכולת ה':

4/ שמות *פרשת כי תשא(פרק לב פסוק יא – יד

(יא) ויחל משה את פני ה' אלקיו ויאמר למה ה' יחרה אפך
בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בלח גדול ויביד חזקה: (יב)
למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בזה
ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה
לעמך: (יג) זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת
להם בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל
הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: (יד) וינחם
ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו: פ

העמק דבר

(יד) וינחם ה'. מלעשות כליון גמור, אבל עדיין היתה הגזירה
להשמיד אותו הדור והבנים יבואו לארץ ישראל, כמו שהיתה
גזרת מרגלים

5/ יהושע פרק 2 פסוק 2 . ט

(2) ויאמר יהושע אהה אדני ה' למה העברת העביר את העם
הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו האלנו
ונשב בעבר הירדן: (ח) בי אדני מה אמר אחרי אשר הפך
ישראל ערף לפני איביו: (ט) וישמעו הכנעני וכל יושבי הארץ
ונסבו עלינו והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך
הגדול: 8

מצודת דוד

ומה תעשה לשמך - לבל יחולל באמרם מבלי יכולת ה' נאבדו:

6/ דברים *פרשת האזינו(פרק לב פסוק כ . כז

(כו) אמרתי אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם: (כז) לולי פעם
אויב אגור פן ינקרו צרימו פן יאמרו ידנו רמה ולא ה' פעל כל
זאת:

רשב"ם

(כו) אמרתי אפאיהם - ואסלקם מן העולם אם לא שכעס אויבים
אגור ויראתי פן יאמרו ידיו רמה [וגו'] פן ינכרו לומר למפרע,
שהם עשו ולא אני:

7/ רמב"ם דברים *פרשת האזינו(פרק לב פסוק כ

והנה יאמר הכתוב, כי היה במדת הדין להיותנו כן בגלות
לעולם, לולי כעס אויב. ויורה זה, כי בגלותנו עתה תמה זכות
אבות ואין לנו הצלה מיד העמים רק בעבור שמו, כענין שאמר

8/ רמב"ם דברים *פרשת האזינו(פרק לב פסוק כ

והטעם בטענה הזאת, איננו כרוצה להראות כחו בין שונאיו, כי
כל הגוים כאין נגדו מאפס ותוהו נחשבו לו. אבל השם ברא את
האדם בתחתונים שיכיר את בוראו ויודה לשמו, ושם הרשות
בידו להרע או להטיב, וכאשר חטאו ברצונם וכפרו בו כולם לא
נשאר רק העם הזה לשמו, ופרסם בהם באותות ובמופתים כי
הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים ונודע בזה לכל העמים. והנה
אם ישוב ויאבד זכרם, ישכחו העמים את אותותיו ואת מעשיו
ולא יסופר עוד בהם, ואם אדם יזכיר כן, יחשבו כי היה כח
מכחות המזלות והכוכבים וחלף ועבר. והנה תהיה כוונת
הבריאה באדם בטלה לגמרי, שלא ישר בהם יודע את בוראו
רק מכעיס לפניו, ועל כן ראוי מדין הרצון שהיה בבריאת העולם,
שיהיה רצון מלפניו להקים לו לעם כל הימים, כי הם הקרובים
אליו והיודעים אותו מכל העמים:

טענות יהושע מול טענות המרגלים

9/ במדבר *פרשת שלח(פרק יג פסוק כ . כט

(כז) ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת
חלב ודבש הוא וזה פריה: (כח) אפס כי עז העם הישב בארץ
והערים בצורות גדולות מאד וגם ילדי הענק ראינו שם: (כט)
עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבויסי והאמרי יושב בהר
והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן:

10/ ספורנו במדבר *פרשת שלח(פרק יג פסוק כ

(כז) וגם זבת חלב ודבש הוא. לא בלבד היא טובה אבל היא
גם כן זבת חלב ודבש נותנת בלי טורח רב מקנה מרבה חלב
ורב דבש ומעדיני מלך:

(כח) אפס כי עז העם. אבל אי אפשר לנו לכבשה מפני שהעם
עז והערים בצורות ושוכני הארץ הם שונאינו והם בני עמלק
שילחמו גם הם בנו כדי שלא נקרב אל גבולם:

21/ במדבר *פרשת שלח(פרק יג פסוק ל

(ל) ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה
כי יכול נוכל לה:

רמב"ן

(ל - לא) וזה טעם ויהס כלב - כי שתק אותם ואמר עלה נעלה
וגו' כי יכול נוכל לה - לומר אמת הוא שהעם חזק אבל אנחנו
נחזק מהם ומעריהם הבצורות, על כן אמר "לה". אז ענו
המרגלים ופירשו דבריהם, ואמרו לא נוכל לעלות אל העם כי
חזק הוא ממנו - לאמר אפילו העם אם יצאו אלינו בשדה לא
נוכל לעלות אליהם להלחם בה, אף כי נכבוש מהם ערים
בצורות גדולות מאד

22/ במדבר *פרשת שלח(פרק יג פסוק לא

(לא) והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי
חזק הוא ממנו:

רש"י

(לא) חזק הוא ממנו - כביכול כלפי מעלה אמרו:

29 / שו"ת יחיה דעת חלק ה הקדמה וכללי השולחן ערוך

וכתב על זה מרן הקדוש בספרו כללי הגמרא (על הליכות עולם, דף נא ע"א), לכאורה יש לתמוה שאם אין הדין כדבריהם, וכי מפני רוב מדות טובות שבהם קבעו הלכה כמותם? ונראה לפרש כוונת חז"ל, שמפני מה זכו לכיבוד תמיד לאמת? ועל זה השיבו, שמפני היותם אנשי אמת נוחים ועלובים וענותנים זיכו אותם מן השמים לכיבוד תמיד לאמת.

2: במדבר *פרשת פינחס (פרק כז פסוק טו . יח

(טו) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה: (יז) אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוּת ה' כְּצֵאת אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה: (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו: רש"י

אלקי הרוחות - למה נאמר, אמר לפניו רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו:

31 / תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נח עמוד א

תנו רבנן: הרואה אוכלוסי ישראל אומר: ברוך חכם הרזים. שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה לזה.

ביטול דעת חברו נובע מפחד

32 / במדבר *פרשת שלח (פרק יד פסוק ח . י

(ח) אִם סָפַץ בְּנוֹ ה' וְהִבִּיא אֶתְנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה לָנוּ אָרֶץ אֲשֶׁר הוּא זְבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ: (ט) אַךְ בְּה' אֵל תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לְחַמְנוּ הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלֵיהֶם וְה' אֶתְנוּ אֵל תִּירָאֵם: (י) וַיֹּאמְרוּ כָל הָעֵדָה לְרִגּוֹם אֶתֶם בְּאֲבָנִים וַיִּכְבֹּד ה' נִרְאָה בְּאֵהָל מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

33 / הרב דב צבי קרלשטיין

נשאלת השאלה ממה פחדו עם ישראל, מדוע הם רצו להרוג את יהושע וכלב. ממה הם מפחדים? כמה כבר היו הכוחות של שני האנשים האלו, שני אנשים עמלי תורה שהוכחו מעמל התורה, מדוע הם מפריעים לכם? אתם כבר רואים שאתם הרוב המוחלט, מה איכפת לכם שהם ישארו חיים? וכי יהושע וכלב יוכלו להתמודד אתכם? הרי מי יוכל להתמודד עם שש מאות אלף איש, כל עם ישראל עומד עם האבנים מול יהושע וכלב, אם עם ישראל רק ילכו ברגליהם הם כבר ידרסו אותם. אבל עם ישראל אומר - לא, אנחנו ליהושע וכלב לא ניתן לחיות! אנחנו נרגום אותם באבנים, נמית אותם במיתה משונה, הם לא יישארו חיים! למה? - זוהי באמת קושיא עצומה. עם ישראל ידעו שאם יהושע וכלב נשארו חיים, אין להם כבר מה להיות בטוחים, אם שני האנשים הגדולים האלה חיים, אז אפילו אם תהיו עכשיו ששים רבוא - אבל שני האנשים האלה יכולים לעשות מהפכה!

23 / ספורנו במדבר *פרשת שלח (פרק יג פסוק ל

(ל) ויהס כלב את העם. השתיק את העם שהיו מתחילים מאז לתת קולם כמו שעשו אחר כך כאמרו ותשא כל העדה ויתנו את קולם: אל משה. שישמעו מה ישיב משה. ואולי אז אמר משה מה שהעיד אחר כך באומרו ואומר אליכם לא תערצון ולא תיראון מהם (דברים א, כט) וכלב חזק דבריו באמרו:

24 / במדבר *פרשת שלח (פרק יג פסוק לב . לג

(לב) וַיֵּצֵאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אַכְלֵת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מְדוּת: (לג) וְשָׁם רָאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם:

25 / רמב"ם במדבר *פרשת שלח (פרק יג פסוק לב

(לב) וטעם ויצאו דבת הארץ וגו' אל בני ישראל - כי הלכו מלפני משה ואהרן והיו אומרים באהליהם כי היא ארץ אוכלת יושביה. כי מתחלה, כשהיו אומרים להם לפני משה שהארץ זבת חלב ודבש זולתי שהעם חזק וכלב היה אומר "כי יכול נוכל לה", היו העם פוסחים, ומהם בוטחים בכחם וגבורתם ומהם בעזרת השם בגבורים. אז הוציאו להם דבה בפני עצמם, דכתיב הארץ אשר עברנו בה וגו' - עד שילינו כל העדה, וזה טעם מה שאמר (להלן יד לו) וישבו וילינו עליו את כל העדה להוציא דבה על הארץ. והיה זה, כי האנשים האלה בראותם העם אשר כגובה ארזים גבהו וחסון הוא כאלונים, נפל פחדם עליהם והמסו לב אחיהם, וכאשר ראו כי עדיין היו ישראל נועצים לעלות ויהושע וכלב מחזקים את לבם, הוציאו דבה בשקר כדי לבטל עלייתם על כל פנים:

26 / במדבר *פרשת שלח (פרק יד פסוק ו - ט

(ו) ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם: (ז) ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אותה טובה הארץ מאד מאד: (ח) אם ספץ בנו ה' ויהביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש: (ט) אך בה' אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראם: רמב"ן

(ז) וטעם טובה הארץ מאד מאד - להכניש הדבה, לאמר שאינה אוכלת יושביה, כי האויר טוב והיא ארץ זבת חלב ודבש:

27 / אור החיים במדבר *פרשת שלח (פרק יד פסוק ח

(ח) אם חפץ בנו ה'. נתחכמו לדבר בלשון ספק, כדי שיניחו להם לגמור הדברים כי יאמרו שאין דבריהם אלא לגדר האפשרות ולא בבחינת ההחלט ולזה הניחום לומר כל הדברים ובגמרון אמרו לרגום, וכאן הבן שואל למה לא רגמו על תחלתן של דברים שהרי אין בדבריהם האחרונים תוספת ושינוי מתחילת דבריהם, אלא לצד שבתחילת דבריהם אמרו אם, היו יושבים ומצפים גמרון של דברים וכשעמדו בהן אמרו לרגום:

ניסיון להבין ולא לסתור מביא לחקר האמת

28 / תלמוד בבלי מסכת עירובין דף יג עמוד ב

אמר רבי אבא אמר שמואל: שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלקים חיים הן, והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלקים חיים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן - מפני שנחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

טכניקת שכנוע בשיטת NLP

יש שלוש דרכים להתמודד עם מישהו שלא מסכים איתך ואתה רוצה שהוא יסכים איתך, מישהו אומר לך "עכשיו יום" אתה רוצה להגיד לו "לא נכון עכשיו לילה"... צריך לשים לב שיש פה עוד שתי ווריאציות חלוקה אחת זה מקרה שאנחנו רוצים להראות לבן אדם השני שהוא טועה, זאת אומרת יש לנו אינטרס שהוא יצא בתחושה שהוא טועה כי אנחנו רוצים להשפיל אותו רוצים לבלבל אותו... לעומת זאת יש מצבים שאין לנו עניין להראות לו שהוא טועה יש לנו עניין להראות לו שאנחנו צודקים **ליצור איתו הסכמה**.... והאפשרות השלישית היא בעצם שהיא בעצם האידיאלית היא הולכת ככה, כשמישהו טוען טענה אז בעצם אנחנו לא נגיד לו שהוא טועה אנחנו לא נגיד לו שיש אפשרות לחשוב שהוא צודק ואף על פי כן הוא טועה **אנחנו נגיד לו שהוא צודק אבל הוא צודק רק במקרה אחר ובמקרה שלנו זה לא רלוונטי**. זאת אומרת אם לדוגמא נגיד בן אדם יגיד "עכשיו יום" ונגיד שאנחנו רוצים להגיד לו שעכשיו לילה נגיד לו "נכון עכשיו יום במדינה אחרת אבל פה עכשיו לילה", זאת אומרת השאלה היא בסופו של תהליך הבן אדם השני עם איזו חוויה הוא יצא האם הוא יצא עם חוויה שאמר לו שהוא טועה, האם הוא יצא עם חוויה שאמר לו "תראה אנחנו מבינים למה יש היגיון במה שאתה אומר אבל אף על פי כן זה לא נכון ולכן אתה טועה" או "אתה לא טועה בכלל כל מה שאמרת זה נכון אבל אתה צודק במקרה שככה וככה אבל במקרה שלנו זה לא רלוונטי" ואז בווריאציה השלישית הזאת הבן אדם לא יצא עם תחושה שהוא טועה. עכשיו זה כמו בן ברור שאם הבן אדם יתעקש הוא יגיד "לא אני אומר שכרגע פה כאן ועכשיו באופן מוחלט ללא צל צילו של ספק עכשיו יום" ועכשיו לילה אין מה לעשות צריך להגיד לו "לא נכון אדוני אתה טועה" או להגיד לו "אני מבין שאתה חושב ככה כי ככה וככה אבל זה לא נכון אתה טועה" אבל בגדול הלוגיקה היא לקחת את מה שהבן אדם השני אמר ולשלוף את מה שהוא אמר אבל לא לשלוף בצורה מוחלטת לא להגיד לו "לא נכון כל מה שאתה אומר זה לא נכון" לא לשלוף בדיעבד, זאת אומרת לא להגיד לו "אני מבין שאתה חושב ככה אבל ככה וככה" אלא לשלוף את מה שהוא אומר על ידי שהופכים את מה שאותו בן אדם טען לסובייקטיבי.

סיכום:

לאחר חטא המרגלים הקב"ה רוצה לכלות את העם. משה בתפילתו לא 'מתעמת' עם הרצון האלוקי אלא מוצא סיבה צדדית מדוע עונש של כליה יגרור אחריו נזק גדול שיביא לחילול ה' גדול. גם ב'עיונות' בין המרגלים לבין כלב ויהושע אנו רואים שכלב ויהושע אינם מתווכחים על העובדות ואינם סותרים את דברי המרגלים אלא מנסים לשכנע את העם מכיוונים אחרים של אמונה ושל העוצמה של עם ישראל מתוך דברים אלו אנו למדים כלל חשוב בניהול 'משא ומתן', כשאדם חש שמוחקים את דבריו הוא נכנס לעמדה נפשית של מלחמה, אך כשאדם חש שמסכימים עם דבריו אלא שבגלל סיבות אחרות צריך לפעול אחרת הוא יותר קשוב לקבל את הדברים. מטרתנו אינה להוכיח שאנו צודקים אלא לפעול בחכמה כדי להשיג את המטרה הרצויה.
שבת שלום!!

